

KĀPĒC DARBA DEVĒJIEM IR SVARĪGA KVALITATĪVA UN PIEEJAMA VESELĪBAS APRŪPE?

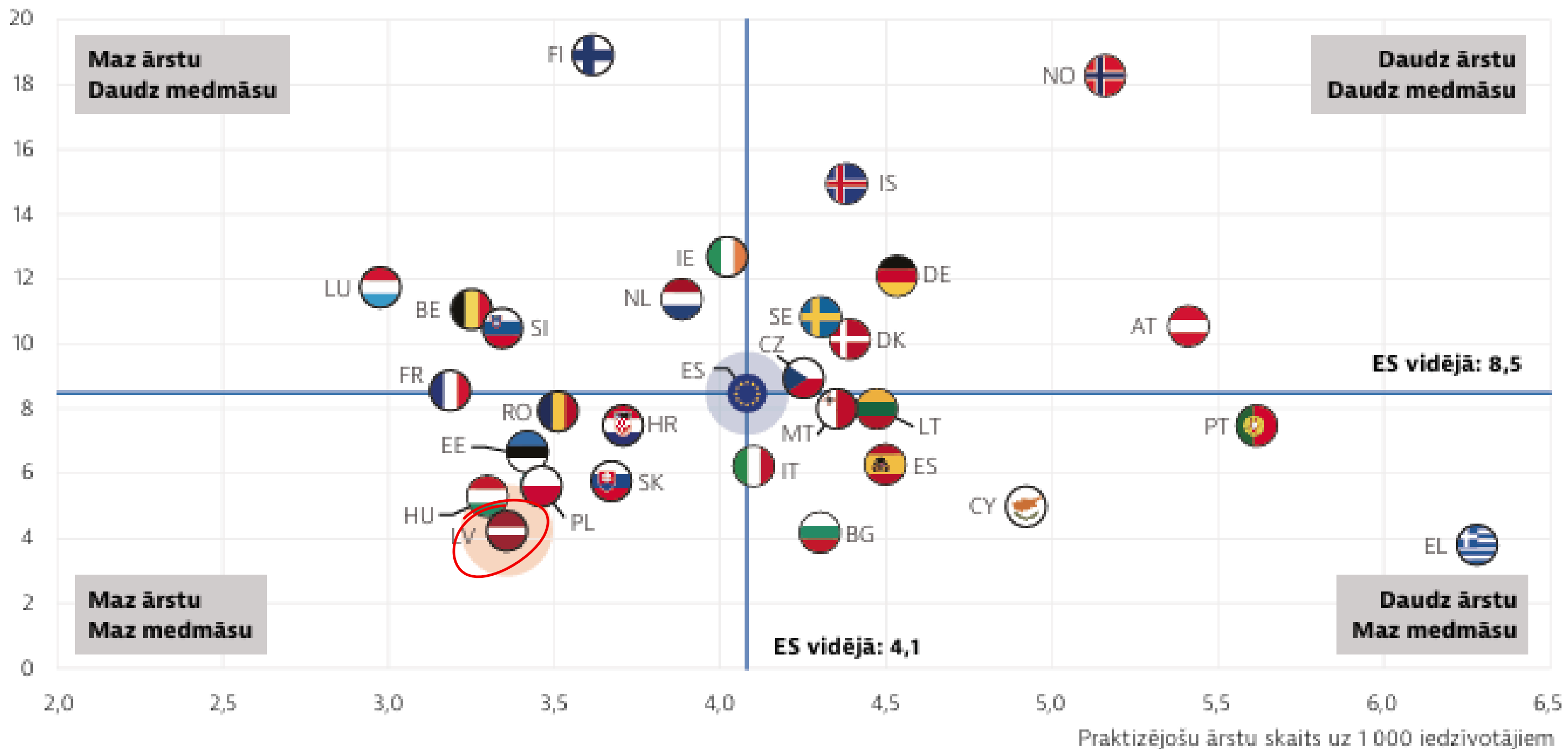
Kaspars Gorkšs
LDDK ģenerāldirektors

CILVĒKKAPITĀLA IZAICINĀJUMS VESELĪBAS NOZARĒ

LATVIJĀ IR MAZĀK ĀRSTU UN MEDMĀSU NEKĀ LIELĀKAJĀ DAĻĀ ES VALSTU

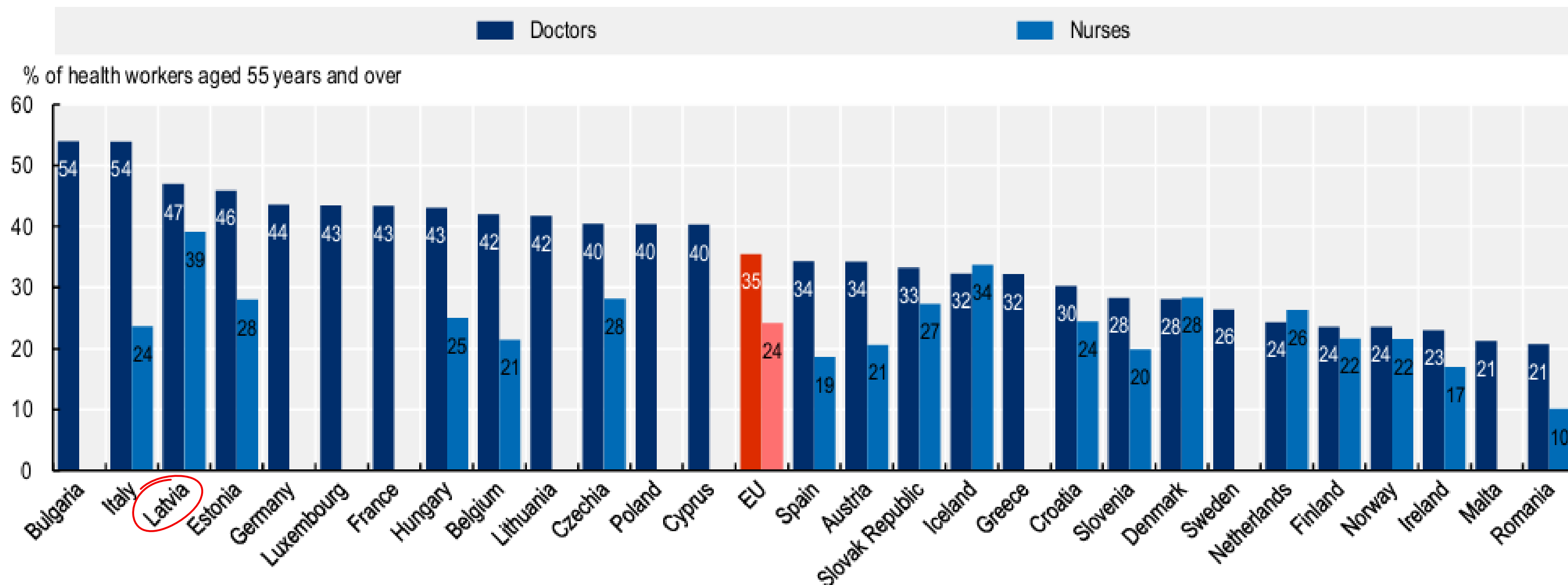
Praktizējošu ārstu skaits uz 1 000 iedzīvotājiem

Avots: ESAO 2023. gada veselības statistika (dati attiecas uz 2021. gadu vai tuvāko pieejamo gadu)

CILVĒKKAPITĀLA IZAICINĀJUMS VESELĪBAS NOZARĒ

LATVIJĀ IR TREŠAIS LIELĀKAIS ĀRSTU UN MEDMĀSU VECUMS EIROPAS SAVIENĪBĀ

Note: The EU average is unweighted and refer to countries for which data are available for each category of workers. The data for Luxembourg refer to 2017.

Source: OECD Health Statistics 2024; Eurostat (hlth_rs_phys).

StatLink <https://stat.link/o31avn>

DARBA TIRGUS PIEPRASĪJUMS.

IZGLĪTĪBAS PROGRAMMU GRUPAS AR LIELĀKO PROGNOZĒJAMO DARBASPĒKA IZTRŪKUMU 2030. GADĀ

Matemātika un statistika - 15

Būvniecība un civilā celtniecība - 14

Datorsistēmas, datubāzes - 13

Programmēšana - 8

Transporta pakalpojumi - 8

Ārstniecība - 6

Māszinības - 5

Tiesību zinātne - 4

Enerģētika - 4

Finanses, banku lietas,
apdrošināšana - 4

Ģeogrāfija un zemes zinātnes - 3

Militārā aizsardzība - 3

Ķīmija - 3

Izglītības zinātne - 2

Sabiedrības veselība - 2

Fizika - 2

Ķīmijas tehnoloģijas - 1

Tekstiliju ražošanas tehnoloģijas
un izstrādājumi - 1

Elektronika un automātika - 1

Mehānika un metālapstrāde - 1

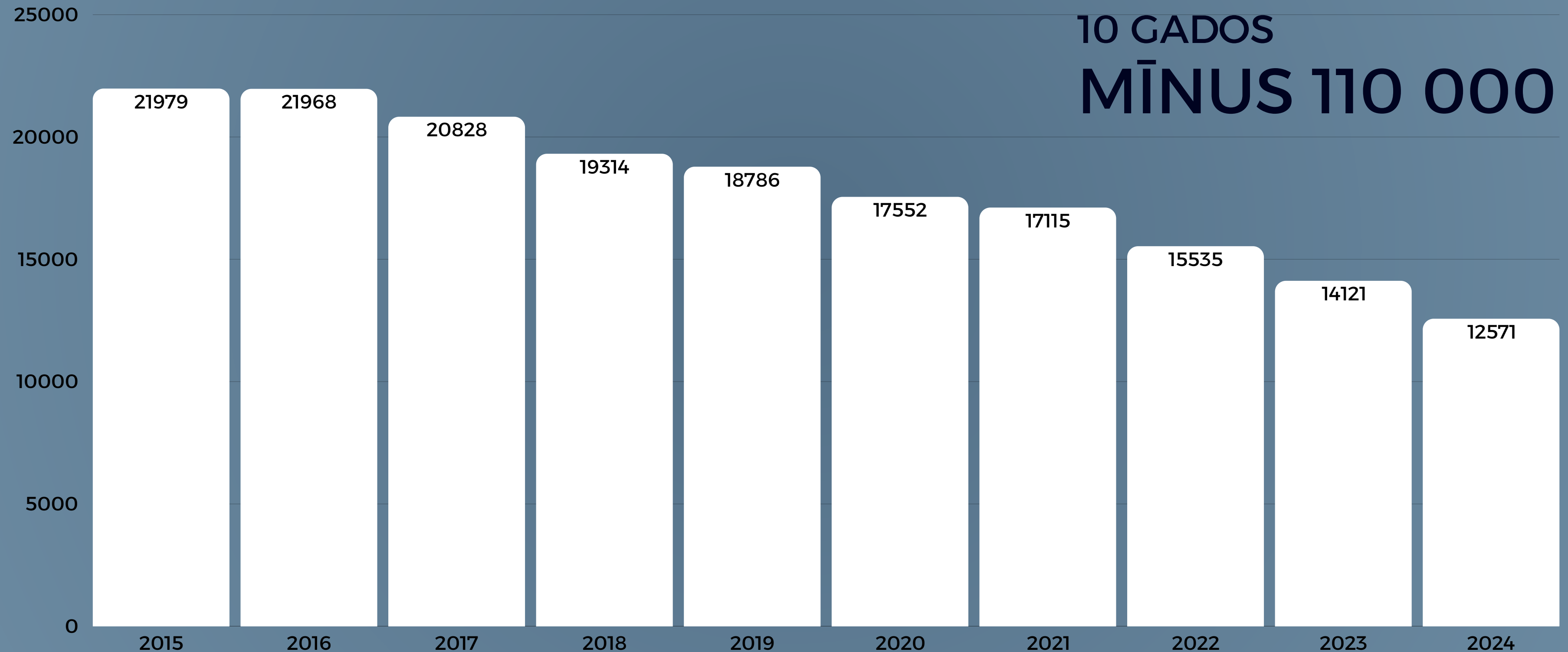
Avots: EM prognozes, izteiktas proporcijā n=100

DZIMSTĪBA TURPINA KRISTIES

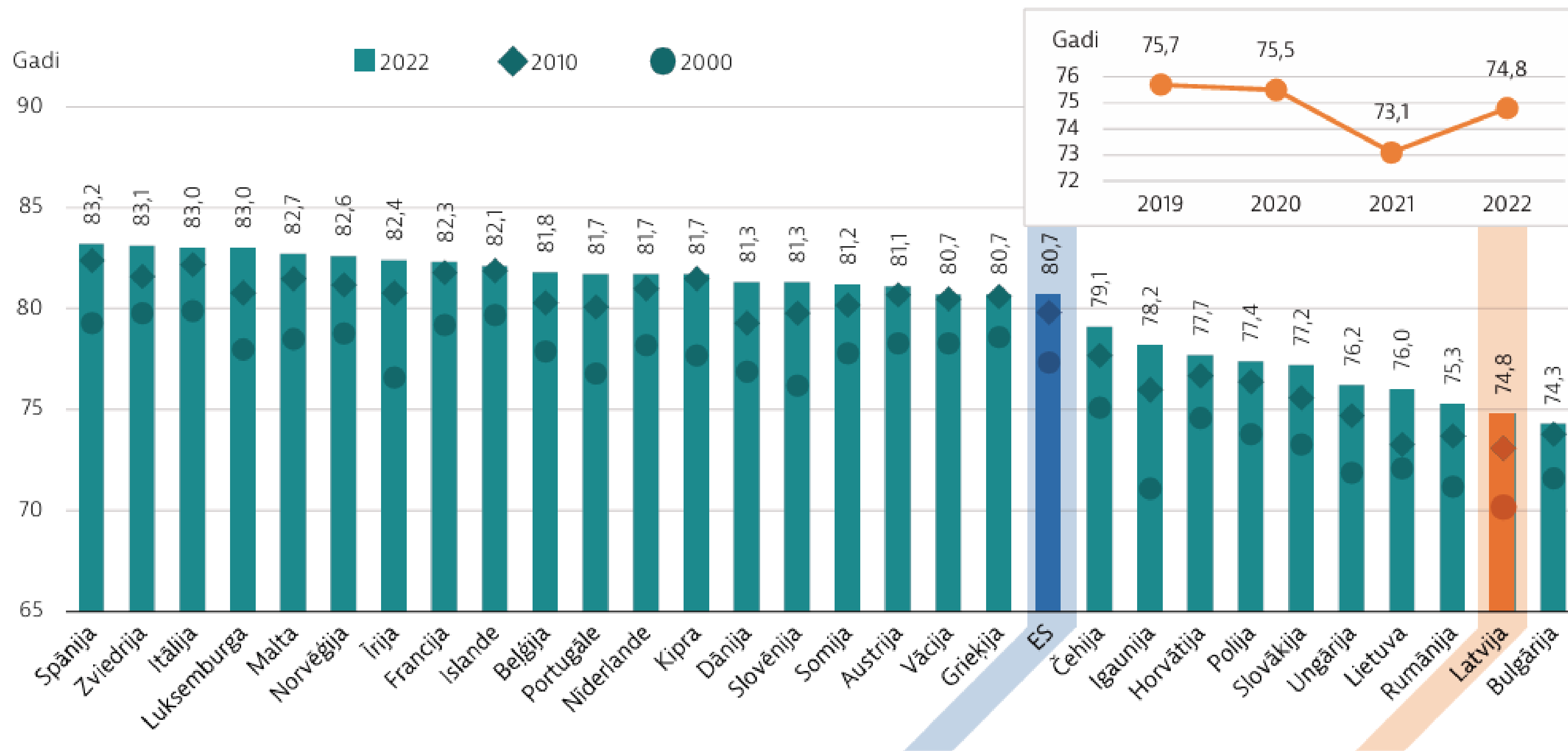
KOPĒJAIS IEDZĪVOTĀJU
SKAITA SAMAZINĀJUMS
10 GADOS

MĪNUS 110 000

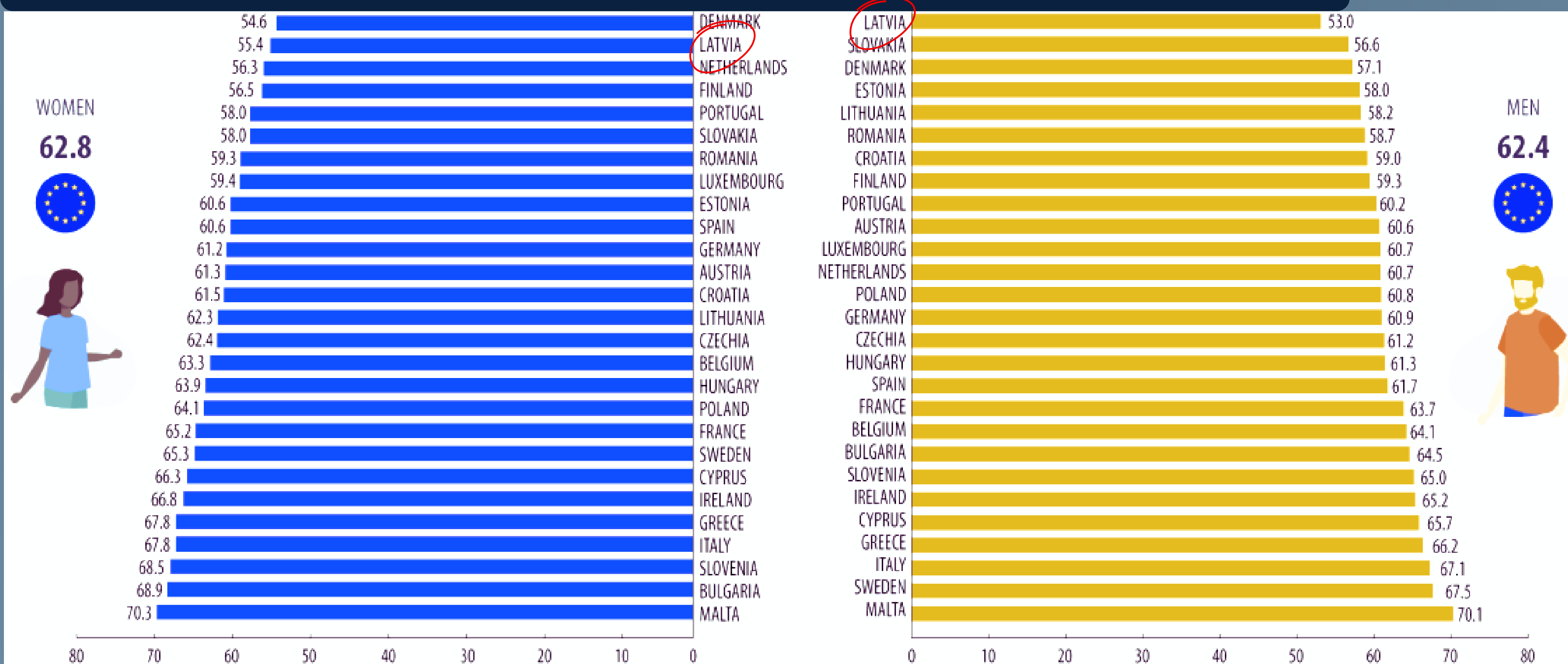
VIDĒJAIS PAREDZAMAIS MŪŽA ILGUMS

JAUNDZIMUŠO VIDĒJAIS PAREDZAMAIS MŪŽA ILGUMS LATVIJĀ IR PAR 5 GADIEM MAZĀKS NEKĀ VIDĒJI ES

VIDĒJAIS PAREDZAMAIS VESELĪGA MŪŽA ILGUMS

VIDĒJAIS PAREDZAMAIS VESELĪGA MŪŽA ILGUMS - LATVIJAS VĪRIEŠIEM VISĪSĀKAIS

**CILVĒKS IR
VISVĒRTĪGĀKAIS
LATVIJAS
TAUTSAIMNIECĪBAS
RESURSS**

Labi funkcionējoša un
efektīva veselības aprūpe
nodrošina veselu sabiedrību
- tāpat, veselus darbiniekus

Vesels darbinieks ir produktīvāks
Vesels darbinieks izmaksā 'lētāk'
(slimības lapu, aizvietošanas virsstundu apmaksa)

Pieaug iespējas kāpināt
darbinieku atalgojumu
Pieaug valsts IKP

DARBA DEVĒJU IEGULDĪJUMI DARBINIEKU VESELĪBAS APDROŠINĀŠANĀ

KO VARAM SECINĀT?

Cilvēku veselības aprūpes sistēmā neklūs vairāk, bet aprūpējamo (novecošanās) būs vairāk.

Pārpirkt ārstus/medmāsas visticamāk nespēsīm.

Darbspēka pieejamības paplašināšanas mehānismi no citām nozarēm nav pielāgojami veselības aprūpei.

Atgūt emigrējušos – maz ticami.

Mākslīgā intelekta risinājumi solās būt nozīmīgs instruments medicīnas efektivitātes celšanā.

MI spēj ātrāk apstrādāt lielus datu apjomus un atklāt likumsakarības, kas palīdz gan diagnostikā, gan slimnīcu darba organizācijā.

Vajadzīgs izmaksu ietaupījums nevis uz sabiedrības veselības rēķina, bet uz efektivitātes rēķina.

DIGITALIZĀCIJA UN MEDICĪNAS INOVĀCIJAS KĀ ATBILDE

SEKUNDĀRO DATU IZMANTOŠANAS REGULAS SNIEGTĀS IESPĒJAS

Likumprojekta “Elektronisko veselības datu sekundārās izmantošanas likums” mērķis ir:

- radīt tiesiskus priekšnosacījumus elektronisko veselības datu sekundārai izmantošanai, lai nodrošinātu datu pieejamību pētniecībai, inovācijai, politikas veidošanai, izglītojošiem pasākumiem, pacientu drošībai u.c. – secīgi arī sabiedrības labumam.

Likumprojekta ieviešanas potenciālie **sasniedzamie rezultāti**:

- Pieaudzis pētījumu skaits, kas sniedz inovatīvus risinājumus un ieguldījumu zinātnē, veselības aprūpē un sabiedrības veselībā;
- Pieaudzis mākslīgajā intelektā balstītu risinājumu skaits veselības aprūpes jomā;
- Palielinājusies iespēja Latvijas zinātniekiem piedalīties starptautiskajos pētījumos;
- Paplašināts politikas plānošanai un izvērtēšanai pieejamo indikatoru klāsts.

VESELĪBAS APRŪPĒ IESAISTĪTO (PERSONĀLS & PACIENTS) DIGITĀLO PRASMJU BRIEDUMS

Iedzīvotāju piekļuve saviem e-veselības datiem
79%

98%

95%

85%

Iedzīvotāju piekļuve saviem e-veselības datiem

GUDRA SPECIĀLISTU SAGATAVOŠANA UN PĀRKVALIFIKĀCIJA NOZARES IETVAROS

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

PRASMJU MONITORINGA SISTĒMA
KĀ LABĀS PRAKSES PIEMĒRS

RSU prasmju monitoringa iniciatīva demonstrē, kā ar digitālu risinājumu palīdzību var efektīvi pārvaldīt mediķu prasmju līmeni un pielāgot izglītību un medicīnas profesionāļu prasmes nozares vajadzībām. Politikas veidotājiem būtu jāatbalsta šādi projekti un jāpaplašina to rezultāti visas nozares mērogā.

MĀKSLĪGAIS INTELEKTS VESELĪBAS APRŪPES EFEKTIVITĀTEI UN LABBŪTĪBAI

MI var veicināt precīzāku diagnostiku, personalizēt ārstēšanu un atslogot personālu no rutīnas uzdevumiem, ļaujot vairāk laika veltīt pacientiem, BET:

- **Digitālo prasmju trūkums:** trūkst kvalificētu speciālistu darbam ar MI;
- **Administratīvais slogs un dati:** Ārsti un māsas ir pārslogoti ar datu ievadi un administratīvo darbu, kas mazina laiku, ko var veltīt pacientiem, un veicina izdegšanu;
- **Regulējuma nepilnības:** Trūkst skaidra normatīvā regulējuma MI izmantošanai veselībā – pašreiz nepilnīgs juridiskais regulējums nenosaka atbildību par MI lietošanu.

GALVENIE PRIEKŠLIKUMI POLITIKAS VEIDOTĀJIEM:

- **Investēt veselības datu kvalitātē,** digitalizācijā un standartizācijā, lai nodrošinātu datu pilnvērtīgu izmantošanu aprūpē un inovācijās;
- **Pilnveidot medicīnas personāla digitālās prasmes** – ieviest apmācības programmas par MI rīku lietošanu visos līmeņos un veidot starpdisciplināras komandas, piesaistot datu analītiķus un IT speciālistus veselības aprūpei;
- **Izstrādāt skaidrus normatīvus MI izmantošanai** – noteikt atbildības sadalījumu par MI lēmumiem un kvalitātes/ētikas standartus. Saskaņot regulējumu ar ES Mākslīgā intelekta aktu, lai MI sistēmas būtu drošas, pārredzamas, objektīvas un cilvēka uzraudzītas;
- **Atbalstīt pilotprojektus MI ieviešanai veselības aprūpē** – izmēģināt jaunas tehnoloģijas kontrolētā vidē, lai gūtu atsauksmes un pilnveidotu modeļus pirms plašas ieviešanas.

APAĻŠ KĀ PŪPOLS

VESELS KĀ RUTĶIS